

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. december 9.
(OR. en)

15818/22

CORDROGUE 83
SAN 655
COHOM 154

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2022. december 8.
Címzett:	a delegációk
Előző dok. sz.:	15227/22 + ADD 1
Tárgy:	A Tanács következtetései a drogpolitikákban alkalmazandó, emberi jogokon alapuló megközelítésről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a drogpolitikákban alkalmazandó, emberi jogokon alapuló megközelítésről szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács (Bel- és Igazságügy) a 2022. december 8-i, 3920. ülésén jóváhagyott.

**A Tanács következtetései a drogpolitikákban alkalmazandó,
emberi jogokon alapuló megközelítésről**

Az Európai Unió Tanácsa

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az EU drogstratégiájának célja a társadalom és az egyén jóllétének védelme és javítása, a közegészség védelme és előmozdítása, a lakosság magas szintű biztonságának és jóllétének biztosítása, továbbá az egészségműveltség fokozása¹; valamint arra, hogy e stratégia alapját a nemzetközi jog képezi, ideértve a kábítószeres visszaélésekről szóló – a kábítószeres visszaélésekre vonatkozó globális rendszer nemzetközi jogi keretét jelentő – nemzetközi egyezményeket, valamint az emberi jogok nemzetközi jogát,

EMLÉKEZTETVE az EU-nak a drogstratégiában foglalt, a következőkre vonatkozó kötelezettségvállalására: a harmadik országokkal, régiókkal, nemzetközi és regionális szervezetekkel, valamint multilaterális szinten folytatott nemzetközi együttműködés megerősítése, a stratégiában foglalt megközelítés és célkitűzések megvalósítása érdekében, többek között a fejlesztés területén, illetve az emberközpontú, az emberi jogokat szem előtt tartó drogpolitika globális előmozdításában az EU által betöltött szerep fokozása,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az EU drogstratégiájának célja, hogy hozzájáruljon a kábítószeres visszaélések iránti kereslet és a kábítószer-kínálat csökkentéséhez, valamint hogy bizonyítékokon alapuló, integrált, multidiszciplináris és kiegyensúlyozott, a nemek közötti egyenlőség és az egészség terén megvalósuló egyenlőség szempontját is magában foglaló megközelítést követve kezelje a kábítószeres visszaélésekkel összefüggő ártalmakat²,

EMLÉKEZTETVE az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a világ kábítószer-problémájával foglalkozó 2016. évi rendkívüli ülészakán elfogadott záródokumentumra, amely javasolja a társadalom egésze jóllétének előmozdítását az egyének, a családok és a közösségek igényeihez igazított, hatékony, tudományos bizonyítékokon alapuló megelőzési stratégiák kidolgozása révén, átfogó és kiegyensúlyozott nemzeti drogpolitikák részeként, megkülönböztetésmentes alapon³;

¹ Az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiája – Cél, alapok és megközelítés.

² Az EU drogstratégiája – Bevezetés, 8. és 2. pont.

³ Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a világ kábítószer-problémájával foglalkozó 2016. évi rendkívüli ülészakán elfogadott záródokumentum, A kábítószer-használat megelőzése, d) pont.

EMLÉKEZTETVE az Egyesült Nemzetek Szervezete Emberi Jogi Tanácsának a globális kábítószer-probléma emberi jogokkal összefüggésben történő eredményes kezelésére és leküzdésére irányuló közös vállalás végrehajtásához való hozzájárulásról szóló, 2018. március 23-i 37/42. sz. állásfoglalására⁴, amely elismeri az átfogó és kiegyensúlyozott szakpolitikai beavatkozások értékét, többek között a fenntartható és életképes megélhetési lehetőségek előmozdítása terén,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az emberi jogok egyetemesek, elidegeníthetetlenek, oszthatatlanok, egymástól kölcsönösen függenek és egymással összefüggnek, többek között a drogpolitika, a fejlesztési támogatás, az egészségügyi ellátás és a büntető igazságszolgáltatás területén is,

EMLÉKEZTETVE az alternatív fejlesztésről szóló tanácsi következtetésekre, amelyekben a Tanács üdvözli, hogy az Európai Unió és tagállamai vezető szerepet játszanak abban, hogy az alternatív fejlesztést összehangolják a kapcsolódó fejlesztésközpontú drogpolitikai fellépésekkel, valamint az átfogó fejlesztési stratégiákkal és ágazati politikákkal, ideértve például az emberi jogoknak a drogpolitikával összefüggő előmozdítását, a szegénység enyhítését, a vidékfejlesztést és az élelmezésbiztonságot, a földhöz jutást és a földhöz fűződő jogokat, a környezetvédelmet és az éghajlatváltozást, a fegyveres konfliktusok békés rendezését és a biztonságot, a jogállamiság és a jó kormányzás előmozdítását, továbbá a nemek közötti egyenlőség előmozdítását⁵,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az intézkedések koherens, eredményes és hatékony végrehajtásának biztosítása kell az emberi egészségvédelem, a társadalmi stabilitás és a biztonság magas szintjét, és hozzá kell járulnia a tudatosság növeléséhez is. Minimalizálni kell az ezen intézkedések végrehajtásához kapcsolódó esetleges nem szándékolt negatív következményeket, továbbá védelmezni kell az emberi jogokat és elő kell mozdítani a fenntartható fejlődést⁶,

⁴ https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/37/42

⁵ Az EU Tanácsának következtetései az alternatív fejlesztésről: „Az alternatív fejlesztésre és a kapcsolódó fejlesztésközpontú drogpolitikai fellépésekre vonatkozó új koncepció felé – Hozzájárulás az ENSZ-közügyülés 2016. évi rendkívüli üléshez (UNGASS 2016) záródokumentumának és az ENSZ fenntartható fejlesztési céljainak végrehajtásához”, 14338/18.

⁶ Az EU drogstratégiája – Bevezetés, 3. pont.

HANGSÚLYOZVA, hogy a gyermek jogairól szóló ENSZ-egyezmény részes államai vállalták, hogy megtesznek minden alkalmas intézkedést, ideértve a törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelésügyi intézkedéseket, arra, hogy megvédjék a gyermekeket a kábítószeres tiltott fogyasztásától, és hogy megakadályozzák a gyermekeknek e szerek tiltott előállításában és kereskedelmében való felhasználását⁷,

TUDATÁBAN annak, hogy a kábítószer-használathoz és kábítószer-használati zavarokhoz kapcsolódó megbélyegzéssel is foglalkozni kell, különösen mivel ez a megbélyegzés negatív hatással lehet a kábítószer-fogyasztók – különösen a kiszolgáltatott és marginalizált helyzetben lévők – mentális és fizikai egészségére, és a támogatás igénybevételének akadályává válhat⁸;

TUDATÁBAN annak, hogy a kábítószer-jelenség sokrétű jellege olyan átfogó megközelítést igényel, amely magában foglalja a nemmel és életkorral kapcsolatos szempontokat, és előmozdítja mind a nemek közötti egyenlőséget, mind pedig a kiszolgáltatott és a marginalizált helyzetben lévő személyekkel szembeni megkülönböztetés tilalmát⁹,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy fenn kell tartani és javítani kell a kockázat- és ártalomcsökkentési szolgáltatások rendelkezésre állását, hozzáférhetőségét és kiterjedtségét – ideértve a tényeken alapuló legjobb gyakorlatokat is –, amelyekre a kábítószer-kereslet csökkentését célzó beavatkozásokra vonatkozó, az uniós tagállamokban alkalmazott minőségi minimumszabályoknak kell irányadónak lenniük, a nemzeti jogszabályokkal összhangban¹⁰,

ÚJÓLAG KIEMELVE az ellátás folyamatosságának elvét a büntető igazságszolgáltatási eljárások egésze során, valamint annak fontosságát, hogy a pszichoaktív-szer-használati zavarokban szenvedőknek hozzáférést biztosítsanak az önkéntes és tényeken alapuló addiktológiai szolgáltatások széles köréhez, ideértve a kezelést, valamint a kockázat- és ártalomcsökkentést, tájékoztatáson alapuló beleegyezésre alapozva, egészségügyi szakemberek irányításával, a nemzeti jogszabályokkal összhangban¹¹;

⁷ ENSZ-egyezmény a gyermek jogairól, 33. cikk.

⁸ Az EU drogstratégiája, 6.4. stratégiai prioritás.

⁹ A kábítószeres visszaesésére irányuló nemzetközi politikának a különböző intézmények közötti hatékony együttműködés révén történő végrehajtását támogató, az ENSZ-rendszer által elfogadott közös álláspont – Közös elvek.

¹⁰ Az EU drogstratégiája, 7.1. és 7.2. stratégiai prioritás; A Tanács 2003. június 18-i ajánlása a kábítószer-függőséggel kapcsolatos egészségi ártalom megelőzéséről és csökkentéséről (2003/488/EK).

¹¹ Az ellátás folyamatosságának elvét a kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében a kényszerítő szankciók helyetti alternatívák alkalmazásának előmozdításáról szóló tanácsi következtetések rögzítik; a tájékoztatáson alapuló beleegyezésnek, valamint az egészségügyi szakemberek bevonásának a szükségességét pedig a nemzetközi iránymutatások, valamint a drogpolitikákról szóló WGAD-jelentés tartalmazza.

ELISMERVE, hogy a tiltott kábítószer-kereskedelem veszélyezteti az Európai Unió polgárainak egészségét, biztonságát és életminőségét, valamint az uniós tagállamok törvényes gazdaságát, stabilitását és biztonságát,

ELISMERVE továbbá azokat az együttműködésen alapuló erőfeszítéseket, amelyeket az uniós tagállamok, valamint – hatáskörüknek megfelelően – a Bizottság és az érintett uniós ügynökségek tesznek a tiltott kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem és a tiltott kábítószerpiacok korlátozása érdekében,

HANGSÚLYOZVA, hogy meg kell előzni a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményeket, különös tekintettel arra, hogy fel kell lépni az erőszak, a korrupció és az emberek, elsősorban a kiszolgáltatott csoportok kizsákmányolása ellen, mégpedig azoknak a mögöttes tényezőknek a kezelésével, amelyek az ilyen személyeknek a tiltott kábítószeres piacaira való belépését eredményezik,

EMLÉKEZTETVE az emberi jogok nemzetközi jogának elveire, beleértve a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elveit,

EMLÉKEZTETVE a tiltott kábítószer-kereskedelem területén a bűncselekmények tényállási elemeire és a büntetésekre vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló 2004/757/IB tanácsi kerethatározatra,

ELÍTÉLVE, hogy a világ néhány országában alkalmazzák a halálbüntetést, a törvénytelen kivégzéseket és az önkényes fogva tartást, a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények esetében is,

FELISMERVE, hogy az ENSZ kábítószeres visszaszorítására irányuló egyezményei értelmében kisebb súlyú, nem erőszakos, kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények elkövetésével gyanúsított személyek esetében az államok mérlegelhetik, hogy az elítélés vagy büntetés kiszabása helyett – nemzeti, alkotmányos, jogi és közigazgatási rendszerekkel összhangban – alternatívákat vagy kiegészítő intézkedéseket alkalmaznak¹²,

¹² A kábítószeres és a pszichotrop anyagok tiltott forgalmazása elleni 1988. évi ENSZ-egyezmény 3. cikke 4. bekezdésének c) pontja.

EMLÉKEZTETVE a kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében a kényszerítő szankciók helyetti alternatívák alkalmazásának előmozdításáról szóló 2018. évi tanácsi következtetésekre, amelyek hangsúlyozzák, hogy az uniós tagállamoknak adott esetben, nemzeti jogi keretükkel összhangban a kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében alternatív intézkedéseket kell előírniuk és alkalmazniuk a kényszerítő szankciók helyett, a bűncselekmények megelőzése, az ismételt bűnelkövetés gyakoriságának csökkentése, valamint a büntető igazságszolgáltatási rendszer eredményességének és hatékonyságának növelése érdekében, és emellett törekedniük kell az egészségkárosodás csökkentésére és a szociális kockázatok minimalizálására is¹³,

ELISMERVE, hogy – a kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében a kényszerítő szankciók helyetti alternatívák alkalmazásának előmozdításáról szóló 2018. évi tanácsi következtetésekkel összhangban – a „kényszerítő szankciók helyetti alternatív intézkedések” az egyes uniós tagállamok nemzeti jogától függően olyan intézkedéseket is jelenthetnek, amelyeket kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében a hagyományos büntetőjogi intézkedések helyett vagy mellett alkalmaznak, MEGJEGYZVE továbbá, hogy az uniós tagállamok jogszabályi kereteinek és igényeinek sokfélesége miatt az uniós tagállamoknak a valós körülményeikhez, valamint a nemzeti, európai és nemzetközi jogszabályokhoz kell igazítaniuk az alternatív intézkedések elfogadását és végrehajtását,

ELISMERVE az Európai Bizottság jelenlegi munkáját, amelyet az EU 2021–2025-re szóló, drogokra vonatkozó cselekvési terve ír elő, és amelynek célja, hogy ajánlja a kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében a kényszerítő szankciók alternatívájaként meghatározott intézkedések rendelkezésre állásának, tényleges végrehajtásának, nyomon követésének és értékelésének a tagállamok nemzeti jogszabályaival összhangban történő fokozását,

EMLÉKEZTETVE az ENSZ-közgyűlés 2016. évi rendkívüli ülészakájának záródokumentumára, amely ösztönzi, hogy – a nemzeti, alkotmányos, jogi és közigazgatási rendszerek kellő figyelembevételével – dolgozzanak ki és hajtsanak végre olyan alternatív vagy kiegészítő intézkedéseket, amelyeket – a kábítószeres visszaélés visszaszorítására irányuló három nemzetközi egyezményrel összhangban – megfelelő jellegű esetekben az elítélés vagy büntetés kiszabása helyett lehet alkalmazni, valamint ösztönzi az arányos válaszlépések előmozdítását¹⁴,

¹³ A Tanács következtetései a kábítószer-fogyasztó bűnelkövetők esetében a kényszerítő szankciók helyetti alternatívák alkalmazásának előmozdításáról, 2018, 5. o.

¹⁴ Az Egyesült Nemzetek Közgyűlésének a világ kábítószer-problémájával foglalkozó 2016. évi rendkívüli ülészakáján elfogadott záródokumentum, 4. pont j) és l) alpont.

MEGÁLLAPÍTVA továbbá, hogy az ENSZ-rendszer drogpolitikával kapcsolatos közös álláspontja elismeri, hogy az ENSZ kábítószeresek visszaszorítására irányuló egyezményei lehetővé teszik az országok számára, hogy prioritásaiknak és szükségleteiknek megfelelő nemzeti drogpolitikákat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, összhangban a közös és megosztott felelősség elvével és az alkalmazandó nemzetközi joggal¹⁵,

FELISMERVE, hogy elő kell mozdítani és ösztönözni kell a civil társadalom, többek között a nem kormányzati szervezetek, a fiatalok, a kábítószer-fogyasztók, a rehabilitációban részt vevő személyek, a kábítószerrel kapcsolatos egészségügyi és szociális szolgáltatások felhasználói, a természettudományos közösség, a tudományos élet és más szakértők aktív és érdemi részvételét a drogpolitikák kidolgozásában és végrehajtásában¹⁶,

ELISMERVE, hogy el kell kerülni az összeférhetlenséget a drogpolitikák kialakítása és végrehajtása során, továbbá hogy biztosítani kell, hogy azokat ne befolyásolják indokolatlan kereskedelmi érdekek és hogy az összeférhetlenségeket a hatályos nemzeti eljárásokkal összhangban kezeljék,

TUDATÁBAN ANNAK, hogy a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények és szankciók meghatározására vonatkozó nemzeti büntető igazságszolgáltatási politikák és büntetőjogi jogszabályok kidolgozása és elfogadása a tagállamok hatáskörébe tartozik, ugyanakkor EMLÉKEZTETVE arra, hogy az EUMSZ 168. cikke szerint az Unió kiegészíti a tagállamok fellépését a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás csökkentése érdekében, beleértve a felvilágosítást és a megelőzést is;

1. FELKÉRI az uniós tagállamokat, hogy továbbra is támogassák olyan, bizonyítékokon alapuló szakpolitikák és beavatkozások kidolgozását és végrehajtását, amelyek az emberi jogokat helyezik a kábítószerrel kapcsolatos válaszlépések középpontjába, miközben fellépnek a bűnözés ellen, és Unió-szerte biztosítják a közbiztonságot, a fenntartható és életképes megélhetést, valamint az egyének, családok és közösségek egészségét;

¹⁵ A kábítószeresek visszaszorítására irányuló nemzetközi politikának a különböző intézmények közötti hatékony együttműködés révén történő végrehajtását támogató, az ENSZ-rendszer által elfogadott közös álláspont, 2018. 12. o.; a CND 62/8. sz. állásfoglalása.

¹⁶ Az EU 2021–2025-re szóló drogstratégiájának 7.3. stratégiai prioritása alapján.

2. FELKÉRI az uniós tagállamokat, hogy továbbra is mozdítsák elő az olyan drogpolitikákat, amelyek tiszteletben tartják az emberi jogokat, kezelik a hátrányos megkülönböztetést és csökkentik a kábítószer fogyasztó személyekkel szembeni megfélemlítést annak érdekében, hogy biztosítsák a szolgáltatások önkéntes igénybevételét, beleértve a megelőzést, a bizonyítékokon alapuló életvezetési programokat, a kockázat- és ártalomcsökkentést, a korai felismerést és beavatkozást, a tanácsadást, a kezelést, a rehabilitációt, a társadalomba való visszailleszkedést és a kábítószer-fogyasztók felépülését, valamint a kábítószerrel kapcsolatos komorbiditások kezelését;
3. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat, hogy drogpolitikájukon belül továbbra is mozdítsák elő a nemi és életkori szempontból megfelelő intézkedéseket, továbbá a gyermekek és a fiatalok, a nők, valamint a marginalizált és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek sajátos szükségleteit tükröző intézkedéseket;
4. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat, hogy fordítsanak különös figyelmet a gyermekek jogainak védelmére, beleértve a gyermekek kábítószer-fogyasztással szembeni védelmét, valamint a gyermekek tiltott kábítószer-előállítás és -kereskedelem során történő kizsákmányolásának a megakadályozását;
5. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat annak biztosítására, hogy a büntető igazságszolgáltatási rendszer hatálya alá tartozó személyek, köztük a kényszerítő szankciók alternatíváinak hatálya alá tartozó személyek, szükségleteik és tájékoztatáson alapuló beleegyezésük alapján önkéntes alapon igénybe vehessenek megkülönböztetésmentes, nemi és életkori szempontból megfelelő, bizonyítékokon alapuló addiktológiai szolgáltatásokat;
6. FELKÉRI az uniós tagállamokat, hogy adott esetben támogassák a tudományos és szakértői közösség, a civil társadalom – ezen belül a nem kormányzati szervezetek –, a fiatalok, a nők és a kábítószer-fogyasztók aktív és érdemi közreműködését a drogpolitikákban;
7. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat és – hatáskörüknek megfelelően – az érintett uniós szerveket és ügynökségeket, hogy erősítsék meg a nemzetközi együttműködést, és érvényesítsék általánosan az emberi jogokon és bizonyítékokon alapuló, kiegyensúlyozott megközelítést, többek között a drogpolitikákkal kapcsolatos fejlesztési programokban, előmozdítva az emberi jogok nemzetközi jogának, azon belül az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség elvének való teljes körű megfelelést;

8. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat, az érintett uniós szerveket és ügynökségeket annak biztosítására, hogy a fejlesztésorientált drogpolitikai intézkedések – beleértve az alternatív fejlesztést is – tartsák tiszteletben a feltétel nélküli ség, a megkülönböztetésmentesség és a megfelelő sorrendiség elvét, mozdítsák elő a nemek közötti egyenlőséget, és biztosítsák a célközösségek felelősségvállalását;
9. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat és – hatáskörüknek megfelelően – az érintett uniós szerveket és ügynökségeket, hogy határozottan ellenezzék aránytalan és embertelen büntetések – például halálbüntetés, törvénytelen kivégzés és önkényes fogva tartás – kiszabását a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények esetében;
10. ÖSZTÖNZI az uniós tagállamokat, hogy adott esetben és nemzeti jogszabályaikkal összhangban, valamint az ENSZ kábítószeres visszaszorítására irányuló egyezményei és az uniós jog keretében folytassák olyan bizonyítékokon alapuló bevált gyakorlatok és innovatív megközelítések feltárását, amelyek csökkentik a kábítószer fogyasztó személyekkel szembeni megbélyegzést és megkülönböztetést;
11. FELKÉRI az uniós tagállamokat, valamint hatáskörüknek megfelelően a Bizottságot és az érintett uniós ügynökségeket, hogy gyűjtsenek és osszanak meg információkat arról a hatásról, amelyet a kábítószerrel kapcsolatos büntető igazságszolgáltatási válaszlépéseknek és a kényszerítő szankciók alternatíváinak a végrehajtása gyakorol a kábítószer fogyasztó, különösen a marginalizált és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre;
12. FELKÉRI az uniós tagállamokat és – hatáskörüknek megfelelően – az érintett uniós szerveket és ügynökségeket, hogy terjesszék az információkat és osszák meg egymással a bevált gyakorlatokat a drogpolitikák emberi jogokon alapuló megközelítésének, valamint a megbélyegzés és a megkülönböztetés csökkentésére irányuló megközelítéseknek a végrehajtása és kidolgozása terén, többek között az EU külső tevékenységei révén;
13. FELKÉRI az uniós tagállamokat, a Bizottságot és az érintett uniós ügynökségeket, hogy a drogpolitikák értékelésekor adott esetben, hatáskörüknek megfelelően és a rendelkezésre álló adatok figyelembevételével vegyék figyelembe az emberi jogi kérdéseket.